

Posudek na bakalářskou práci Martiny Valtrové:

Bibliografie časopisu Proměny v letech 1964-1970

Na rozdíl od jiných exilových časopisů, Sklizně, Svědectví, Listů a římských Studií, nebyla americkým Proměnám dosud věnována patřičná pozornost. Přitom šlo o časopis pozoruhodný z několika důvodů. Předně tím, že se nesoustřeďoval na politické dění, ale na kulturu. Zadruhé se nevymezoval jen apriorně polemicky vůči dění v tehdejší Československu, ale snažil se, podobně jako Tigridovo Svědectví, o něm nezaujatě, byť kriticky informovat a navázat s ním dialog. A dalším významným rysem byla česko-slovenská spolupráce. Časopis byl dvojjazyčný, navazoval na koncept demokratické spolupráce Čechů a Slováků (a tím se implicitně vymezil proti národovecké slovenské emigraci). Právem soudí Michal Příbáň, že Proměny představovaly vrchol nepolitické exilové žurnalistiky v šedesátých letech.

Práce Martiny Valtrové zaceluje aspoň zčásti tuto mezeru. Jejím jádrem je zevrubná bibliografie Proměn v jejich prvním období, kdy je řídil Ladislav Radimský. Původním záměrem sice bylo zpracovat bibliografii Proměn v celku, ale takový úkol, jak se ukázalo při bližším zkoumání materiálu, by několikanásobně přesahoval kapacitu a možnosti bakalářské práce. Bibliografie je připravena velmi pečlivě, je anotovaná a opatřena dvojitým rejstříkem, takže bude moci dobře sloužit literárním badatelům.

Úvodní část práce Martiny Valtrové zařazuje čtvrtletník Proměny do dobového kulturního kontextu. Sleduje vývoj exilové kulturní publicistiky, připomíná také předchozí Radimským redigovaný časopis Zápisník, jehož koncepce se promítla i do Proměn, zabývá se vznikem a činností Společnosti pro vědy a umění (jejímž orgánem se Proměny staly), popisuje proměňující se strukturu časopisu, hlavní rubriky, přispěvatele atd. Po zásluze také připomíná výraznou osobnost Ladislava Radimského (pro beletrii a esejistiku používal pseudonym Petr Den), který vtiskl Proměnám svou koncepci exilové kultury jako součásti národní kultury (viz i jeho kniha Rub a líc našeho národního programu v atomovém věku, 1959). Martina Valtrová právem připomíná také otevřenost Proměn, jejich zaměření na kulturu a vědu, zájem o dialog s děním v Československu a pozornost věnovanou slovenské problematice.

Martina Valtrová ve své práci prokázala schopnost vyhledávat a kriticky hodnotit prameny a také rozumění širšímu literárně a kulturně historickému kontextu. Její bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

14. 6. 2013

Jiří Holý